

Министерство образования Республики Саха (Якутия)
Муниципальное казенное учреждение «Муниципальный орган управления образования»
Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение «Бордонская средняя общеобразовательная школа»

РАССМОТРЕНО:
на заседании МС
протокол № 1
от « 28 » августа 2018 г.

СОГЛАСОВАНО:
заместитель директора по УВР
Спирова Л.Н. (Спирова Л.Н.)
« 29 » августа 2018 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА ПО ЯКУТСКОМУ ЯЗЫКУ на 2018 - 2019 учебный год

Ступень обучения (класс) начальное общее, 4 класс
(начальное общее, основное общее, среднее (полное) общее образование с указанием классов)

Количество часов 101 Уровень базовый
(базовый, профильный)

Учитель Алексеева Мария Михайловна

Программа разработана на основе Примерной программы начального общего образования, авторской программы Л.В. Захаровой, одобренной Министерством образования РС(Я), Якутск, Бичик, 2017 г.

(указать примерную или авторскую программу/программы, издательство, год издания при наличии)

БЫҢААРЫЫ СУРУК.

Үөрэх предметин үөрэтии түмүгэ.

Ытык өйдөбүллэри ингэрии түмүгэ (личностные результаты).

Саха тылын оскуолаҕа үөрэтии кэмигэр оҕо манньк ытык өйдөбүллэри (*духобунай сыаннастары*) ингэриннэҕинэ төрөөбүт тыла сайдарыгар бэриниилээх, эппиэтинэстээх буоларыгар, бэйэтин кыаҕын толору туһанарыгар эрэниэххэ сөп.

Төрөөбүт тыл — омугу сомоҕолуур тыл буоларын өйдүүр.

Төрөөбүт тыл төрүт айылгыта, үйэлээх үгэһэ, этигэн кэрэтэ норуот тылынан уус-уран айымньытыгар уонна уус-уран литератураҕасөнмүтүн билэр.

Төрөөбүт тылын сайыннарар, кэлэр көлүөнэҕэ тириэрдэр ытык иэстээҕин, ийэ тыл үйэлэргэ чөл туруктаах буоларыгар тус оруоллааҕын өйдүүр.

Төрөөбүт тыл иитиллэр, үөрэнэр, айар-сайдар тыл буоларын итэҕэйэр.

Төрөөбүт тыл элбэх омук алтыһан бииргэ олорор кэмигэр, икки (элбэх) тылланыы усулуобуйатыгар хас биирдии киниттэн харыстабыллаах сыһыаны эрэйэрин өйдүүр.

Үөрэх сатабылларын сайыннарыы түмүгэ (метапредметные результаты).

Бэйэни салайынар-дьаһанар сатабыл.

Тылын сайыннарар сыалы-соруу таба туруорунар, сатаан былаанныыр, туох-ханнык түмүккэ кэлиэхтээҕин быка холоон билэр. Тугу билэрин-билбэтин, тугу ситэри үөрэтиэхтээҕин арааран өйдүүр. Сылга бииртэн итэҕэһэ суох төрөөбүт тылга аналлаах бырайыактарга кыттан (*тус бырайыага, коллективной бырайыак*) үлэлиир.

«Тылы сэрэйэр» дьоһуру (языковое чутье, чувство языка) сайыннарыы. Бэйэтин сааһыгар сөп тубэһэр тиэкискэ үөрэппит матырыйаалын сүннүһүнэн тыл литературнай нуормата сангарар эбэтэр суруйар киһи тылыгар төһө сөпкө эбэтэр сыһа туттуллаларын тута «сэрэйэн» билэр, итэҕэһин, алҕаһын быһаарар, көннөрөр, бэйэтин тылыгар-өһүгэр тыл нуорматын ирдэбилин тутуһарга дьулуһар.

Тылын сайыннарар баҕаны үөскэтии (потребность в совершенствовании собственной речи). Төрөөбүт тылын барҕа баайын сыаналыыр, тыл кэрэтигэр умсугуйар, этигэн тыл күүһүн, кыаҕын толору туһанарга, тылын-өһүн бэйэтэ сатаан чочуйан, тупсаран, санаатын сиһилии этэргэ, кэпсииргэ дьулуһар.

Хонтуруолланыы. Бэйэ санатын өрүү кэтэнэр, көрүнэр, алҕаһа суох санарарга, санаатын ыпсаран, хомоҕойдук этэргэ кыһаллар.

Билэр-көрөр сатабыл. Сүрүн үөрэнэр сатабыл.

Үлэ сыалын-соруун таба туруоруу. Төрөөбүт тылын үөрэтэригэр сыал-сорук туруорунан көдүүстээхтик үлэлиир.

Билиһини-көрүүнү кэҕэтэр араас матырыйаалы туһаныы. Сахалыы үөрэх-наука литературатыттан (тылдыттартан, ыйынньыктартан, энциклопедиялартан, араас кинигэттэн) туһааннаах информацияны, билиһини дөбөннүк булар, бэлиэтэнэр, түмэр, 24 ситимниир араас ньыманы табыгастаахтык туһанар. Сахалыы тахсар оҕоҕо аналлаах республика, улуус, оскуола хаһыаттарын-сурунаалларын («Кэскил», «Чуораанчык», о.д.а.) тиһигин быспакка ааҕар, араадьыйанан, телевизорунан сахалыы биэриилэри сэргээн истэр-көрөр, үөрэбэр, чинчийэр, айар улэтигэр

көдьүүстээхтик туһанар. Сахалыы үөрэҕи сайыннарар интернет-сайттан туһалаах, наадалаах информацияны булан, сөпкө наардаан туһанар; тиэкиһи компьютерга сахалыы шрибинэн бэйэтэ тэтимнээхтик бэчээттиир; интернет нөнүгө сахалыы ытыллар араас тэрээһингэ төрөөбүт тыл литературнай нуорматын тутуһан, көхтөөхтүк кыттар.

Билиини сааһылааһын (структурирование знаний). Саҥа билии ыларга баар билиитигэр тирэҕирэр. Атын предметтэргэ ылбыт билиитин сатаан ситимниир (*интеграция знаний*).

Тобулук өйү сайыннарар үөрүйэхтэр. Төрөөбүт тыл оскуолаҕа оҕону сайыннарар үөрэх тутуах салааларыттан (предметтэриттэн) биирдэстэрэ. Онон үөрэнээччи саха тылын үөрэтэр кэмигэр үөрэнэргэ төрүт буолар өй үлэтин сүрүн үөрүйэхтэрин баһылыыр.

Саха тылын лингвистическэй матырыйаалыгар тирэҕирэн, өй үлэтин араас дьайыыларын кэбэҕэстик толорор: *тэннээһин* (сравнение), *ырытыы* (анализ), *холбооһун* (синтез), *түмүктээһин* (обобщение), (сериация), *ханыылатан сааһылааһын* (классификация), *майгыннатты* (аналогия), *сааһылаан ситимнээһин* (систематизация). Итини сэргэ араас тойоннуур ньыманы (индукция, дедукция) табыгастаахтык туһанан дьону итэҕэтэр, ылыннарар курдук санаатын сааһылаан этэр үөрүйэҕэ сайдар.

Рефлексия. Сыалы-соругу ситиһэр ньымаларын уонна усулуобуйаларын төһө сөпкө талбытын сыаналыыр. Үлэ хаамыытын хайдах салайан иһэрин кэтээн көрөр. Үлэ түмүгүн дьон интэриэһин, болжомтотун тардар курдук сахалыы кэпсиир.

Бэлиэни-символы туһанар үөрүйэхтэр. Дорҕоон (буукуба), тыл, этии чилиэннэрин, тиэкис анал бэлиэлэрин сатаан туһанар. Анал бэлиэлэринэн тыл, этии, тиэкис моделын онорор. Бэриллибит моделга тирэҕирэн, тылы, этиини толкуйдуур, тиэкиһи айар. Этиини, тиэкиһи көннөрөргө анал корректорскай бэлиэлэри сатаан туһанар. Лингвистическэй билиини араас таблица, исхиэмэ, модель, диаграмма көмөтүнэн көрдөрөр. Таблицанан, исхиэмэнэн, моделинан, диаграмманан көрдөрүллүбүт лингвистическэй билиини өйдүүр уонна кэпсиир.

Бодоруһар сатабыл.

Бииргэ үлэлииргэ үөрүйэх. Дьону кытта бииргэ алтыһан үөрэнэр, үлэлиир араас ньыманы баһылыыр (*нааранан, бөлөбүнэн, хамаанданан, о.д.а*). Саастыылаахтарын, улахан дьону кытта айымньылаах алтыһыы туругар кэбэҕэстик киирэр (*продуктивное взаимодействие*), биир сыаллаах-соруктаах дьонун кытта таһаарыылаахтык, көдьүүстээхтик үлэлиир үөрүйэхтэнэр (*продуктивное сотрудничество*).

Кэпсэтэр үөрүйэх. Кэпсэтии уратыларын өйдүүр, табан кэпсэтэр. Кэпсэтэр киһитин убаастыыр, сэнээрэр, санаатын болжойон истэр, ылынар. Ханнык баҕарар эйгэҕэ кэпсэтэригэр дьон болжомтотун тардар, сэргэхситэр, сонурҕатар, көбүлүүр сатабылы табан туһанар. Кэпсэтэр кэмнэ бэйэ көрбүтүн, истибитин, аахпытын сиһилии сэнэргиир. Дьон өйдөспөт, тыл тылга киирсибэт буолар төрүөттэрин сөптөөхтүк сыаналыыр, сатаан ырытар, өйдөһүү суолун дөбөннүк тобулар.

Кэпсэтии сиэрин (речевой этикет) тутуһар үөрүйэх. Дьону кытта алтыһыыга кэпсэтии сиэрин тутуһар, туттан-хаптан бодоруһуу ньымаларын тоҕоостоохтук туттар.

Сахалыы дорооболоһор, билсигэр, быраһаайдаһар, көрдөһөр, бырастыы гыннарар, буйар, телефонунан кэпсэтэр, о.д.а. үгэстэри ингэриммит, күннээҕи олоҕор өрүү туттар.

Тустаах үөрэх предметин үөрэтии түмүгэ (предметные результаты).

Саха тылын литературнай нуорматын (орфоэпическэй, лексическэй, грамматическай) тутуһар. Дорҕоону, буукубаны, тыл сүһүөбүн, саҥа чааһын, этии чилиэнин, судургу этиини булар, быһаарар, наардыыр.

Сахалыы таба суруйуу, сурук бэлиэтин быраабылаларын тутуһар.

Тиекис өйдөбүлүн, бэлиэтин билэр (тиэмэтэ, сүрүн санаата, аата, эпиграф, тутула, этиилэрин ситимэ).

Саньыр санаатын сааһылаан, дьонно өйдөнүмтүөтүк, тийимтиэтик этэр, тиекис тутулун тутуһан суруйары сатыыр.

Тиекис тииптэрин сэхэргээһин, ойуулааһын, тойоннооһун диэн араарар.

Монолог (сэхэргиир, ойуулуур, тойоннуур) уонна диалог (кэпсэтии, санаа үллэстии, ыйыталаһыы, о.д.а.) арааһын сатаан туһанар.

Бэйэ сангатын (тылынан, суругунан) сатаан хонтуруолланар, тиекиһин ис хоһоонун, тылын-өһүн сыаналанар, алҕастарын булар, чочуйар, тупсарар.

Үөрэх предметин материалнай-техникскэй хааччыйыы.

Библиотека пуондата:

1. Саха тылын 1 -4 кылааска үөрэтиини сүрүннүүр бырагыраама.
2. «Саха тыла» предмети 4 кылааска үөрэтэр учебник.
3. «Төрөөбүт тыл уонна литература», «Бастакы үктэл» научнай-методическай сурунааллар.
4. Тылдыттар (быһаарыылаах, таба суруйуу, синоним, антоним, омоним, сомоҕо домох)
5. Грамматическай ыйынныктар
6. Оҕоҕо аналлаах энциклопедиялар.
7. Уус-уран кинигэлэр.

Үөрэх цифровой ресурсалара:

1. «Саха тыла» предмет УМК-н мультимедийнэй, электроннай сыһыарыылара
2. Электроннай информационнай ыйыннык
3. Сахалыы таба суруйуу компьютернай бырагыраамата.

КАЛЕНДАРНО – ТЕМАТИЧЕСКОЕ ПЛАНИРОВАНИЕ ПО ЯКУТСКОМУ ЯЗЫКУ

на 2018 - 2019 учебный год

Класс - 4

Учитель – Алексеева Мария Михайловна

Количество часов: всего - 101 час; в неделю – 3 часа;

Планирование составлено на основе рабочей программы по якутскому языку, составленной учителем начальных классов Алексеевой М.М., рассмотренной на заседании МС, протокол №__ от «__»_____ 2018 г., согласованной заместителем директора по УВР Спириной Л.Н. «__»_____2018 г., утвержденной и\о директора школы Спириной Л.Н.«__»_____2018 г ._____

(реквизиты утверждения рабочей программы с датой)

	1 четверть	2 четверть	3 четверть	4 четверть
Всего часов по программе	23	22	31	25
Дано уроков фактически				
Не выполнено (указать причину)				

Саха тылыгар 4-с кылааска тематическай былаан

	Уруок тиэмэлэрэ	Былаан күнэ	Буолбут күнэ
1	Кирири уруок	05.09	
2	Хатылааһын «Дорҕоон. Тыл. Этии»	07.09	
3	Истэн дыктаан «Ойуур саҕатыгар»	08.09	
4	Хатылааһын «Кирири дорҕооннор. Тыл састааба»	12.09	
5	Хатылааһын «Саҥа чаастара»	14.09	
6	Хатылааһын «Тиэкис»	15.09	
7	Аат тыл. Аат тыл суолтата	19.09	
8	Аат тыл үөскээһинэ	21.09	
9	Аат тыл уескээһинэ	22.09	
10	Тардыылаах аат	26.09	
11	Истэн диктант «Боря суола»	28.09	
12	Аат тыл түһүктэниитэ.	29.09	
13	Төрүт түһүк. Араарыы түһүк.	03.10	
14	Сыһарыы түһүк.	05.10	
15	Туохтуу түһүк	06.10	
16	Аахпыттан суруйуу «Сабыл уонна кутуйах»	10.10	
17	Таһаарыы түһүк	12.10	
18	Туттуу түһүк	13.10	
19	Холбуу түһүк	17.10	
20	Тэңни түһүк	19.10	
21	Аат тыл элбэх ахсаанын түһүктэниитэ	20.10	
22	Ситибиитин сыаналанабыт, билиибитин бэрэбиэркэлэнэбит	24.10	
23	Хонтуруолунай диктант	26.10	
24	Сыһаны көннөрүүгэ үлэ	27.10	
25-	Нууччалы суруллар аат тыл түһүктэниитэ	07.11	
26		09.11	
27	Хатылааһын «Аат тыл»	10.11	
28	Ситибиитин сыаналанабыт, билиибитин бэрэбиэркэлэнэбит	14.11	
29	Даһааһын аат	16.11	
30	Даһааһын аат тылтан үөскээһинэ.	17.11	

31	Дабааһын аат туохтууртан үөскээһинэ.	21.11	
32	Дабааһын аат дабааһынтан үөскээһинэ.	23.11	
33	Өйтөн суруйуу «Сурэбэ суох суус субэлээх»	24.11	
34	Нууччалыы суруллар дабааһын аат	28.11	
35	Хатылаабын «Дабааһын аат»	30.11	
36	Хатылаабын «Дабааһын аат»	01.12	
37	Аахпыттан суруйуу «Куоска ууга харбыыра буолуо дуо?»	05.12	
38	Хатылаабын «Дабааһын аат»	07.12	
39	Ситибибитин сыаналанабыт, билиибитин бэрэбиэркэлэнэбит «Дабааһын аат»	08.12	
40	Төһө ахсаан аат.	12.12	
41	Кэрискэ ахсаан аат.	14.12	
42	Ситибибитин сыаналанабыт, билиибитин бэрэбиэркэлэнэбит «Ахсаан аат»	15.12	
43	Сирэй солбуйар аат.	19.12	
44	Ыйар, ыйытар солбуйар аат.	21.12	
45	Ситибибитин сыаналанабыт, билиибитин бэрэбиэркэлэнэбит «Солбуйар аат»	22.12	
46	Хонтуруолунай диктант	26.12	
47	Туохтууру хатылаабын	11.01	
48-	Туохтуур билиңни кэмэ.	12.01	
49		16.01	
50	Аахпыттан талан суруйуу	18.01	
51-	Туохтуур ааспыт кэмэ.	19.01	
52		23.01	
53	Графической диктант	25.01	
54-	Туохтуур кэлэр кэмэ.	26.01	
55		30.01	
56	Суругунан улэ	01.02	
57	Паараласпыт туохтуур.	02.02	
58	Кецул диктант «Отут куул собо»	06.02	
59	Туохтуур соруйар киэбэ	08.02	
60	Хонтуруолунай устуу	09.02	
61	Көмө туохтуурдар.	13.02	
62	Талан диктант	15.02	
63	Хайааһыны дьүһүннүүр туохтуур	16.02	
64	Истэн диктант «Тойон ыцырыа»	20.02	
65	Буолар, буолбат халыып	22.02	

66	Туохтуур үөскээһинэ.	27.02	
67- 68	Хатылаабын «Туохтуур»	01.03 02.03	
69	Ситиҕиибитин сыаналанабыт, билиибитин бэрэбиэркэлэнэбит «Туохтуур»	06.03	
70	Сыһыат	08.03	
71	Сыһыат	13.03	
72	Сыһыат	15.03	
73- 74	Хатылаабын „Саца чаастара“	16.03 18.03	
75	Ситиҕиибитин сыаналанабыт, билиибитин бэрэбиэркэлэнэбит	20.03	
76	Чизппэри тумуктуур хонтуруолунай диктант	22.03	
77	Сыһыаны көннөрүүгэ үлэ	23.03	
78- 79	Этии.	03.04 05.04	
80	Тэнийбит уонна тэнийбэтэх этии	06.04	
81	Этии ойобос чилиэннэрэ.	10.04	
82- 83	Этии ойобос чилиэннэрэ.	12.04 13.04	
84	Ойуулаабын тиэкис «Манчаары тас кестуутэ»	17.04	
85	Этии биир уустаах чилиэннэрэ	19.04	
86	Талан дыктаан	20.04	
87	Тубулуу	24.04	
88	Суругунан үлэ «Айылҕаны харыстаабын»	26.04	
89	Сирэй саңа	27.04	
90	Ойуулаабын тиэкис «ЭБэ»	03.05	
91	Ситиҕиибитин сыаналанабыт, билиибитин бэрэбиэркэлэнэбит «Этии»	04.05	
92	Сыһыаны көннөрүүгэ үлэ	08.05	
93	Түмүктүүр уруктар «Аат тыл»	10.05	
94	Хатылаабын «Дабаабын аат»	11.05	
95	Хатылаабын «Туохтуур», «Солбуйар аат»	15.05	
96	Суругунан үлэ	17.05	
97	Ситиҕиибитин сыаналанабыт, билиибитин бэрэбиэркэлэнэбит	18.05	
98	Сылы түмүктүүр хонтуруолунай диктант	22.05	

99	Сыһаны көннөрүүгэ үлэ	24.05	
100	Хонтуруолунай устуу	25.05	
101	Сылы түмүктүүр хатылаабын	29.05	